

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд на тема

„Неформалната култура и радиото в България през 80-те години на XX век”

на Михаела Робертова Самарджиева

докторант в Софийски университет „Св. Климент Охридски“, ФЖМК

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“

професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни
науки (Журналистика – Радио)

от проф. д-р Иванка Влаева

Югозападен университет „Неофит Рилски“

Дисертационният труд на Михаела Самарджиева „Неформалната култура и радиото в България през 80-те години на XX век” изследва тематика, която е много актуална. В текста погледът се насочва към предмет на изследване, който все още предизвиква полярни дискусии и нееднозначни емоционални реакции. Близката историческа дистанция към изследваните събития и явления, както и противоположните индивидуални разкази за него обуславят допълнителни трудности при многообхватното представяне и анализ на документалния материал. Същевременно това е предизвикателство, което в този текст е реализирано много успешно, и дава прочит на темата от различни ракурси. Именно разностранният анализ и произтичащите от него резултати са голямо достойнство в работата на докторанта.

Дисертацията се състои от въведение, три глави, заключение, използвани източници и приложение с интервюта на участници в изследваните процеси. Трудът е с общо 229 страници, от които 188 са основен текст. Изследваният материал е изложен последователно и логично. Направеният списък с използвани източници (21 страници) съдържа цитирана литература, онлайн ресурси и над 200 архивни единици от Централния

държавен архив и Партийния архив. В основния текст са поместени таблици, които онагледяват и подреждат съществени изводи в него (например в една от тях е систематизирана информация за тематичните предавания на програма „Христо Ботев“ и на програма „Хоризонт“ в периода 1980-1989). Публикации по дисертацията са достатъчни и представят важни изводи от направените анализи.

Изследваната проблематика от Михаела Самарджиева е дисертабилна, работата е много добре структурирана. В увода точно и ясно са представени целта, задачите и използваните методи. Първата глава, озаглавена „Духът на времето“, очертава контекста на изследването в политически, икономически и социален план като отбелязва важни събития с ключово значение за развитието на България през 80-те години на XX век. Съществен принос за тази част от дисертацията е извлечената и систематизирана информация от голям брой архивни документи на определящите тогава институции за държавната политика, насочена към младежта. Това е възможност да се чуят гласовете на младото поколение и реакциите на властовите механизми, а така също да се определят няколко етапа в отношението на властта към неформалната култура.

Във втора глава „Култура. Неформална култура. Радио“ се очертава културата в България през изследвания период. Наблюденията и анализите се осъществяват на няколко нива: от общата картина на културата към характеристики и проявления на неформалната култура. Изясняват се основни термини и тяхното приложение в дисертацията. Анализират се спецификите на програмата на Българското радио през 80-те години на XX век. Реконструира се схемата на тематичните предавания в радиото и се коментират трансформациите, продиктувани от променящата се културно-политическата ситуация – това е друг много важен принос на дисертационния труд. Специално място се отделя на промяната в предаванията за младежка слушателска аудитория и предпоставките за това.

Последната трета глава с название „Участниците разказват“ е изградена като рефлексия на неформалната култура чрез индивидуалните разкази на участници в нея. Личните спомени на журналисти, музиканти, говорители и инженерно-технически сътрудници от Българското радио съставят мозаечна картина на битието и пробивите на неофициалната в рамките на официалната култура. Приносен характер имат направените и използваните интервюта, които изясняват няколко основни изследователски въпроса за: оформянето на неформалната култура, позициите на държавата и медиите към нея, отношенията официална–неформална култура и някои властови механизми.

В заключението на дисертационния текст се обобщават важни изводи, достигнати в процеса на изследователската работа, които приемам. Дисертацията с нейната многостранност на наблюденията е важна и необходима в контекста на все по-нарастващия научен интерес към близката културна история на България и преодоляването на нейното двуполюсно черно-бяло представяне. Михаела Самарджиева е от поколението, което не е обременено емоционално със спомени за изследваните исторически процеси, и така има принос за тяхното ново осмисляне.

Ще обобщя – дисертационният труд е актуален, иновативен, завършен и съответства на въведената проблематика. Следва се логиката на изследването и се решават успешно поставените цел и задачи. Дисертационният текст представя важна и значима проблематика, която може да бъде база за следващи изследвания. Подкрепям научните приноси, формулирани от докторанта. Дисертацията отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ. Затова убедено предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на Михаела Робертова Самарджиева образователната и научна степен „Доктор“ в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки.

София, 10 януари 2021 г.

проф. д-р Иванка Влаева